

СИСТЕМНІСТЬ, ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Моїсеєнко Т.Є., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”,
t.e.moiseenko@gmail.com

Вагомим чинником економічного зростання країни є розвиток підприємницької діяльності, що супроводжується не лише збільшення кількості підприємств, які задіяні у різних галузях економіки, а і підвищенням рівня якості їх функціонування, що тісно перетинається з питанням побудови системи управління. Сучасні підприємці, не залежно від розміру їх компаній, форм власності та приналежності капіталу, все більше приділяють увагу питанням побудови та розвитку системної виробничо-комерційної та господарської діяльності. Підтвердженням зазначеного слугує численна кількість пропозицій консалтингового характеру, спрямованих на побудову системного бізнесу та пошук шляхів удосконалення вже існуючих систем.

Проте важливою умовою побудови результативної системи управління є чітке усвідомлення сутності даного поняття та його основних характеристик.

Теорія систем бере свій початок ще з 30 років минулого сторіччя та характеризується пильною увагою вчених різноманітних галузей знань, економістів, математиків, кібернетиків, філософів, соціологів, а в останні десятиріччя активно працюють у даному напрямі і спеціалісти з розробки програмного забезпечення. Вагомий внесок до усвідомлення категорії «система» в економічному розумінні здійснили такі українські науковці, як М. Балудяньський, М. Бунге, М. Туган-Барановський, а також зарубіжні вчені І. Ансоф, Р. Акоф, Дж. Гелбрейт, П. Грегорі та Р. Стюарт, П. Друкер, О. Ланге, М. Мендоза і В. Наполі, П. Семюелсон і В. Нордгауз та інші.

Теорія систем є напрямом науки безпосередньо пов'язаним із розробкою та вивченням сукупності філософських, методологічних, прикладних проблем аналізу і синтезу складних систем будь-якої природи. Основою для її дослідження є аналогії процесів та функцій, що протікають в системах різних типів. В свою чергу, система управління, відноситься до теорії управління організацією та знаходить своє відображення у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців К. Адамса, М. Альберта, В. Герасимчука, О. Гавриша, С. Войтко, Л. Довгань, О. Охріменко, Н. Шевчук, І. Адізеса, П. Друкера, К. Кросса, Д. Нортон та багатьох інших.

Проаналізувавши роботи експертів із зазначеного питання, можна стверджувати, що поняття системи управління є не повною мірою розкритим. Ми вважаємо доречним орієнтуватись на визначення запропонованого міжнародною організацією з якості ISO (International Standardization Organization) [1].

Таким чином, систему управління зручно усвідомлювати, як загально визнану світову практику управління певною сферою діяльності організації, що заснована на циклі «плануй-дій-перевірй-поліпшуй» (цикл Шухарта – Демінга PDCA “Plan – Do – Check – Act”) (рис.1) [2]. Розробка та впровадження такої системи передбачає детальний та опис кожної дії обраного процесу (такі кроки зручно ілюструвати за принципом алгоритмів) приведення такого процесу у відповідність до підприємницької моделі організації, її оточуючому середовищу та стратегії розвитку.

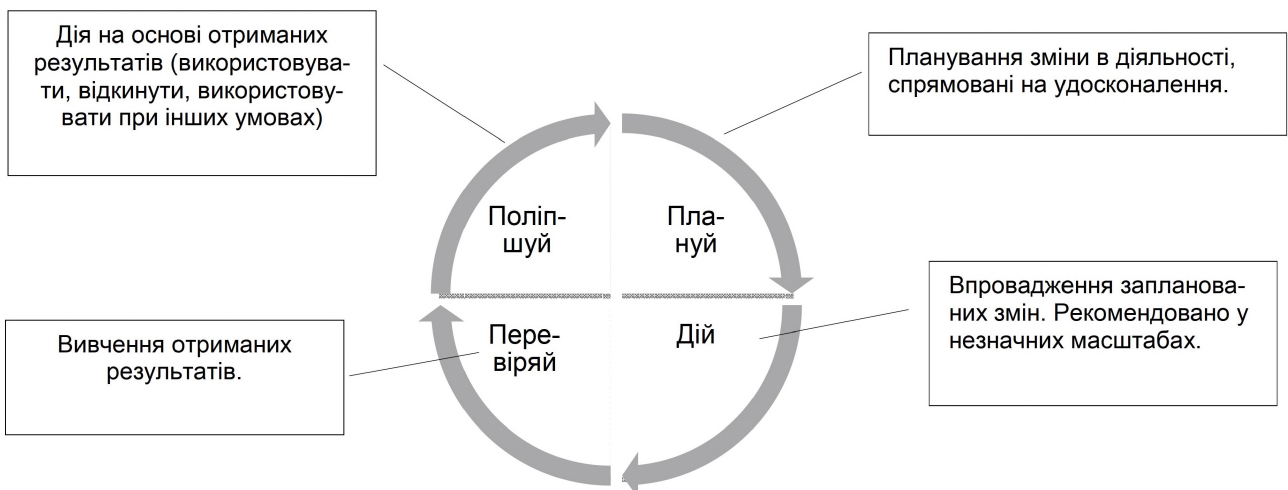

Рис. 1. Цикл Шухарта – Демінга PDCA

Система управління є відображенням оптимального, для певного етапу розвитку організації, функціонування взаємопов'язаних і взаємозалежних її компонентів, таких, як: знання і досвід, навички управління ресурсами (персонал, фінанси, основні та оборотні фонди, інше), керування бізнес-процесами, конкурентоспроможність, якість та сервіс. Крім того, система управління має не лише за-

безпечити функціонування зазначених компонентів, а і наділити їх здатністю до постійного удосконалення та своєчасній реакції та зміни у навколишньому конкурентному середовищі. Оскільки однією з важливих і обов'язкових рис сучасного підприємництва є вміння адаптуватись до змін, що відбуваються зовні та відображаються на процесах із середини.

Побудова ефективної системи управління є актуальною для підприємств будь-якого рівня, виду діяльності та розміру (від мікро до великих). Сьогодні в Україні кількість підприємств знизилась порівняно з 2010 роком (рис. 2) [3], проте якість ведення підприємницької діяльності щороку зростає. Ринок реагує на потреби підприємців та пропонує значну кількість інформації щодо систематизації підприємницької діяльності, на жаль, статистика за тематикою бізнес освіти в офіційних джерелах не відображена, проте постійно зростаюча пропозиція освітніх програм від державних ВНЗ та приватних освітніх структур дозволяє ідентифікувати рівень попиту як високий, постійно зростаючий.

У реаліях сучасного підприємництва усвідомлення необхідності системного підходу до організації діяльності знаходить своє відображення серед пріоритетних витрат на розвиток, оскільки є базою для успішного функціонування та удосконалення, а також необхідною умовою для автоматизації процесів та функцій (власних CRM систем різного рівня та призначення).

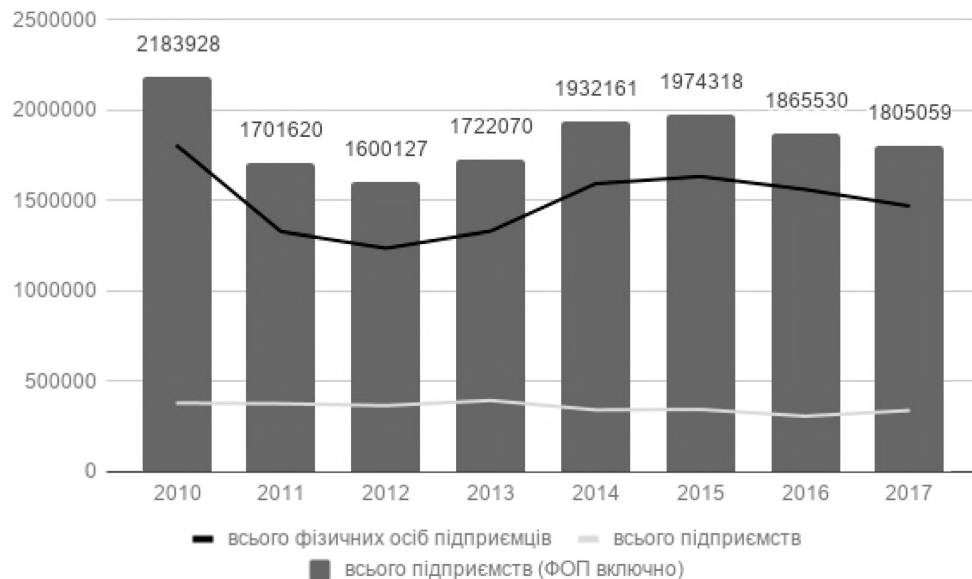

Рис. 2. Кількість підприємств в Україні з 2010 по 2017 рр.

Ефективна система управління повинна включати комплекс заходів, які спрямовані на створення можливостей для постійного удосконалення та розвитку, а саме:

- побудову підприємницької моделі функціонування, що є фундаментом у системному підході;
- побудову системи маркетингу и продажів, що забезпечить необхідний обсяг ринку;
- побудову системи та процесів, що дозволить спроектувати оптимальний робочий режим та автоматизувати його за допомогою коректного програмного забезпечення.

Для досягнення запланованого рівня систематизації, зважаючи на експертну думку та реалії перебігу ринкових процесів, необхідно приділити значну увагу систематизації таких напрямів діяльності, як: підприємницька модель; конкурентна стратегія; організаційна структура та карта бізнес-процесів; управління персоналом (включаючи рекрутинг, адаптацію та розвиток персоналу, систему мотивації); маркетинг та інтернет маркетинг; процеси продажу; розроблення CRM системи; управління фінансами (управлінський облік); операційне управління; стратегічне управління та планування.

Список використаних джерел:

1. International Standardization Organization. – URL: <https://www.iso.org/ru/home.html> (дата звернення: 21.02.2019).
2. Стандарти систем менеджменту. Цикл Шухарта – Демінга PDCA. – URL: <https://www.iso.org/ru/management-system-standards.html> (дата звернення: 21.02.2019).
3. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 21.02.2019).